

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Petrem Sedlákem ve věci

žalobkyně: **M. S.**, nar. X, st. příslušnost R. K.
hlášený pobyt X
t.č. pobyt X

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky**
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 5. 2023, č. j. OAM-709/ZA-ZA10-P12-2022,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra České republiky ze dne 17. 5. 2023, č. j. OAM-709/ZA-ZA10-P12-2022, **se ruší** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** nahradit žalobkyni náklady řízení ve výši 140 Kč do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku
- III. Žalovaný **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Žalobkyně se podanou žalobou domáhá přezkumu rozhodnutí žalovaného, kterým jí nebyla udělena mezinárodní ochrana podle ustanovení § 12 - § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

II. Podání účastníků

2. Podle žalobkyně, která žádala o udělení mezinárodní ochrany v České republice z důvodů obavy o svou bezpečnost v zemi původu, žalovaný bezpečnostní hrozbu žalobkyně zlehčil.
3. Ke svým obavám uvedla, že byla nezákonně zajištěna policií, která jí vyhrožovala kvůli jejím politickým názorům a projevům, etniku i pohlaví s tím, že kvůli svému etniku a pohlaví čelila v zemi původu soustavné diskriminaci, plošně trpěné a schvalované státem. Nyní má z několika zdrojů potvrzeno, že se o ni zajímají státní složky, pravděpodobně kvůli nejasným a pravděpodobně nelegálním aktivitám jejího manžela. Z těchto důvodů ji nyní postihly také závažné psychické potíže — deprese a úzkosti. Její navrácení do země původu bude porušením zásady non-refoulement. Rozhodnutí nedostatečně zjistilo skutkový stav, je nesprávné a také nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost.
4. K uplatňování politických práv a svobod odkázala na svou účast na násilně rozehrané demonstraci s tím, že pronásledování občanů a občanek Kazachstánu za účast na shromážděních je velice hojnou praxí. Žalobkyně má za prokázané, že Kazachstán výrazně omezuje výkon politických práv a svobod konstantně po dobu mnoha let. Má za to, že její nezákonné zajištění a výhrůžky policií jsou součástí širší a schvalované kazašské politiky. Má také za to, že se nemohla s žádostí o efektivní pomoc obrátit na žádný kazašský státní orgán. Žalobkyně se ze stejných důvodů cítí v Kazachstánu pronásledována kvůli tomu, že je žena, kazašské státní orgány diskriminačnímu jednání nečinně přihlíží, záměrně tolerují i podporují. Policejní incident, kterého byla obětí, byl sice jednorázovým zásahem, ale byl pronásledováním, jelikož zapadá do všech ostatních informací dostupných o Kazachstánu ohledně prosazování politických práv a svobod a postavení žen i etnik.
5. Vzhledem k pátrání po žalobkyni, resp. po jejím manželovi, jejich zákonné vycestování nemůže samo o sobě dokládat, že není v pátrání. S manželem má velice omezený kontakt, jelikož se mu dlouhodobě nemůže dovolat. Její manžel jí sdělil, že pracoval pro víceméně vojenskou organizaci, která byla možná tajná. S ohledem na finanční záruku může být vnímána jako jeho potenciální komplic.
6. Žalobkyně má za to, že byla a také jí do budoucna hrozí tzv. pronásledování na kumulativním základě. Žalovaný ani nevysvětlil, jak by omezilo skutečnou hrozbu vnitřní přesídlení žalobkyně.
7. V doplnění žaloby namítla nenaplnění požadavku na objektivní zjištění skutkového stavu, neboť žalovaný nezkoumal dopad pronásledování na žalobkyni, nezjistil podstatné informace o zemi původu, resp. se s nimi nevypořádal. Dále doložila zprávu o poskytnutí psychologické intervence, ze které plyne její závažný zdravotní stav, který je způsoben právě pronásledováním na kumulativním základě.
8. Žalovaný ve svém vyjádření k účasti žalobkyně na demonstraci odkázal na její vlastní vyjádření, že se jednalo o ojedinělý incident a žalobkyně na základě této události neměla žádné navazující problémy, v zemi původu nebyla z ničeho obviněna ani trestně stíhána. Jednání policistů nelze podle něj považovat za důvod pro udělení mezinárodní ochrany, k čemuž odkázal dále na správní spis, ze kterého plyne, že žalobkyně svou situaci v zemi původu nijak neřešila a nevyužila žádné kroky k ochraně svých práv. Ani z dalších zkušeností žalobkyně nebylo možné podle žalovaného vyvodit závěr o systematickém pronásledování. To samé platí i o pravděpodobnosti pronásledování osoby žalobkyně v případě jejího návratu do země. Ke stíhání žalobkyně nebo jejího manžela odkázal na

napadené rozhodnutí s tím, že těmto závěrům se žaloba vůbec nevěnuje, nesnaží se je vyvrátit, místo toho je bez dalšího uvádí jako azylově relevantní.

III. Posouzení věci

9. Žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.) a je přípustná. Za splnění podmínek § 51 s. ř. s. rozhodl soud bez jednání.
10. Žaloba není důvodná.
11. Součástí správního spisu jsou dvě vyjádření žalobkyně k důvodům, proč a jak přicestovala do ČR. Prvním je poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu. V rámci něho uvedla, že je ateistka, kazašská státní občanka ruské národnosti, vdaná (manžel je také žadatel o mezinárodní ochranu v ČR). V Kazachstánu žila naposledy v A., autem vycestovala do Kyrgyzstánu a pak letecky přes Istanbul do Prahy na základě českého turistického víza. Jako důvod žádosti uvedla, že je jí v Kazachstánu vyhrožováno, není tam demokracie a ženy jsou utlačované.
12. V rámci pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedla, že celý život pobývala v A., má vysokoškolské vzdělání v oblasti financí, ale nemohla najít v oboru práci, takže pracovala jako prodavačka, číšnice, manikérka, půl roku už ale nemohla najít práci. Vdávala se v červnu 2022 (žádost o mezinárodní ochranu v ČR podala v červenci 2022), vyřízení víza proběhlo v pořádku. K vyhrožování její osobě označila svou účast na mítinku v březnu 2022 na podporu Ukrajiny, mítink probíhal do odjezdu televize v klidu, pak ho začala policie rozhánět, jeden z policistů ji chytl, s ostatními policisty ji začal říkat, že jako Ruska by měla vědět, na čí straně stát a koho Kazachstán podporuje a že její život v Kazachstánu bude těžký a nemá se kam schovat. Protože byl mítink povolený, neměli důvod ji zadržet, odebrali ji věci, vzali ji do auta, vyhrožovali ji, po několika hodinách si opsali její údaje a vyhodili ji z auta. Po týdnu byla vyhozena z práce, důvodem bylo údajně snižování stavu, ale kolegyně jí řekla, že důvodem byla její účast na mítinku, další práci nesehnala. Na samotném mítinku bylo asi 100 lidí, policisté zasáhli asi proti 20, které zůstali po mítinku v parku. K její matce se dostavili dva muži v civilním oblečení, ptali se po ní, podruhé už nepřišli. Na chování policie si nestěžovala, neměla protokol, už se to neopakovalo. Má strach, že se bude opakovat situace z ledna 2022, kdy se protestovalo po celé zemi kvůli zvýšení cen, docházelo k rabování a stát zasáhl prostřednictvím bezpečnostních složek. Po jejich zásahu se situace v zemi uklidnila. Utlačování žen popsala na preferenci muže – Kazacha, v obchodě, zdůraznila, že s ruskou národností nejde najít v Kazachstánu dobrou práci, byla kvůli tomu urážena, v rámci země se přestěhovat nezkoušela, nikdy nebyla trestně stíhaná, obavy z návratu do vlasti byly spojené s možností opakovaná lednových nepokojů.
13. Krajský soud předeseílá, že žadatele o mezinárodní ochranu stíhá břemeno tvrzení. Je především na něm, aby v rámci pohovoru věrohodně tvrdil a v rámci svých možností prokázal skutečnosti, které mohou mít relevanci z hlediska některé z forem mezinárodní ochrany. Žalovaný mu k tomu zejména musí vytvořit prostor vhodně kladenými otázkami během pohovoru. Pokud žadatel o mezinárodní ochranu uvádí relevantní skutečnosti, je pak na žalovaném, aby si shromáždil dostatečné množství aktuálních a přesných informací o zemi původu žadatele a jeho tvrzení s těmito informacemi konfrontoval při posuzování, zda dotyčnému v zemi původu hrozí pronásledování nebo vážná újma.
14. Úkolem žalovaného bylo především opatřit takové informace o zemi původu, z nichž bude možné posoudit, zda žalobkyni hrozí pronásledování nebo vážná újma.

15. Žalovaný krom azylového příběhu žalobce vycházel z informací o zemi původu, a to konkrétně ze Zprávy o dodržování lidských práv za rok 2020 (Kazachstán, Ministerstvo zahraničních věcí USA, 31. 3. 2021), z listiny Etnická menšina Rusů v Kazachstánu – etnické složení, ruština, společnost (Kazachstán, Informace OAMP, 31. 1. 2023), dále z listin Protesty v lednu 2022 – průběh, potlačení, dohra (Kazachstán, Informace OAMP, 31. 1. 2022) a Bezpečností a politická situace v zemi – vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv (Kazachstán, Informace OAMP, 15. 7. 2022).
16. Po seznámení s podklady žalobkyně jako novou informaci doplnila, že se změnila situace v její zemi a že nyní je po ní pátráno ze strany bezpečnostních složek, neboť má figurovat ve věci svého manžela jako napomáhač. Manžel prý neměl právo opustit zemi, protože pracoval ve státních strukturách, že neměl oprávnění vycestovat se dozvěděla až v únoru 2023, kdy jí začaly chodit zprávy, prý je po manželovi vyhlášeno mezinárodní pátrání. Se žalobkyní se spojila bývalá manželka jejího manžela, kterou kontaktovali vyšetřovatelé. Jako spolupachatelka má být vedena proto, že při vycestování vzala na sebe všechny náklady manžela. Dále je přes WhatsApp v kontaktu s kamarádem manžela. Její manžel je aktuálně vyšetřován v Německu, neví proč, nechce jí nic říkat. Dále sdělila, že je aktuálně v péči psychologa.
17. Žalovaný doplnil do spisu listiny týkající se manžela žalobkyně – rozhodnutí o zastavení řízení ve věci mezinárodní ochrany ze dne 20. 2. 2023 (řízení bylo zastaveno s ohledem na to, že žadatel opustil území ČR a aktuálně je ve vyšetřovací vazbě v SRN, kde byl zadržen při převádění syrských uprchlíků) a pohovor k žádosti o udělení mezinárodní ochrany (z toho vyplývá, že žalobce pracoval v ropném průmyslu, Kazachstán opustil z důvodu pronásledování v souvislosti s revolucí v lednu 2022, po které přišel jako Rus o práci u ochranky).
18. Soud konstatuje, že žalovaný se zabýval relevantními důvody, pro které by žalobkyni mohla být udělena mezinárodní ochrana v kontextu jejích tvrzení. Odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí obsahuje důvody, proč žalovaný žalobkyni mezinárodní ochranu neudělil. Napadené rozhodnutí by mohlo být lépe strukturované, nicméně na jeho přezkoumatelnost to nemá dopad.
19. Důvody, pro které žalobkyně požádala o mezinárodní ochranu, žalovaný rozdělil na následující – a) možné pronásledování z politických důvodů – účast na mítinku na podporu Ukrajiny a pronásledování v souvislosti s tím, b) možné pronásledování z důvodu pohlaví a národnosti – zejména diskriminace na pracovním trhu proto, že žalobkyně je žena ruské (neasijské) národnosti, c) možné negativní dopady v souvislosti s možným opakováním nepokojů z ledna 2022, d) možné stíhání jako spolupachatelky jejího manžela, e) zdravotní důvody.
20. Podle § 12 písm. zákona o azylu § 12 se cizinci udělí azyl, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.
21. Soud má za to, že žalovaný posoudil důvody, proč žalobkyni mezinárodní ochranu neudělil, na základě více méně izolovaného posouzení každého jednotlivého důvodu. Soud připomíná, že Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 14. 6. 2012, č. j. 6 Azs 4/2012-67,

konstatoval, že „*Správní orgán i soudy jsou povinny posuzovat, zda v případě žadatele o mezinárodní ochranu nebyly naplněny azylové důvody (tedy zda žadatel nebyl pronásledován či nemá odůvodněný strach z pronásledování) ve smyslu § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, i v situaci, kdy v zemi svého původu čelil sérii ústrků, které samostatně nedosahovaly takové intenzity či systematičnosti, aby je bylo možno považovat za azylově relevantní, avšak které požadované intenzity mohou dosahovat teprve ve svém souhrnu (tzv. pronásledování na kumulativním základě)*“.

22. Při posuzování pronásledování na kumulativním základě je nutné zohlednit i fakt, který vyjádřil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 26. 2. 2020, č. j. 10 Azs 278/2019-57, a to, že i ojedinělý incident ze strany bezpečnostních složek může dosáhnout intenzity pronásledování. Soud upozorňuje na to, že v citovaném rozsudku Nejvyšší správní soud formuloval požadavky na přezkum možnosti využití ochrany v zemi původu a možnosti vnitřního přesídlení, stran kterých jsou závěry žalovaného s ohledem na citovaný rozsudek nedostatečné.
23. Z obsahu správního spisu, jak ho soud shrnul výše, má soud za to, že nejméně některé tvrzené důvody možného budoucího pronásledování je nutné vyhodnotit v jejich vzájemné propojenosti. Ze spisu je zřejmé, že žalobkyně opustila Kazachstán v relativně krátké době po incidentu s bezpečnostními složkami Kazachstánu po demonstraci na podporu Ukrajiny, kde vyjádřila jako etnická Ruska svůj postoj k válce na Ukrajině, a v podstatě ihned poté následovaly restriktce na pracovním trhu. Ve vyjádření k podkladům žalobkyně uvedla možnost svého stíhání v souvislosti s trestnou činností svého manžela, k čemuž doložila audionahrávky a textové zprávy a uvedla, že by manžel měl být v pátrání INTERPOLu.
24. Ačkoliv se soudu nyní jeví argumentace žalobkyně stíháním jejího manžela jako spíše nepravděpodobná, je to s ohledem na ostatní zjištěné skutečnosti tvrzení, kterým se měl žalovaný zabývat podstatně důsledněji, než pouze odkazem na to, že se v případě textových zpráv a audionahrávek jedná o neztotožnitelné osoby a že není prokázán vztah k žalobkyni.
25. Žalovaný mohl a měl na prvním místě učinit dotaz na příslušné orgány státní správy ohledně možného mezinárodního pátrání po manželu žalobkyně a teprve na základě těchto informací přistoupit k hodnocení věrohodnosti důkazních prostředků předložených žalobkyní na USB disku. V případě, že by se skutečně potvrdilo, že kazašské bezpečnostní orgány po jejím manželovi pátrají, pak by hodnocení předložených důkazních prostředků nebylo možné odmítnout pouze s odkazem na jejich tvrzenou nevěrohodnost.
26. Samotné stíhání žalobce a tvrzení žalobkyně o jejím možném stíhání pro spolupachatelství by následně bylo nutné začlenit do úvah o možném pronásledování žalobkyně na kumulativním základě s ohledem na její etnickou příslušnost a účast na demonstraci proti válce na Ukrajině. Soud nijak nepředjímá hodnocení žalovaného, nicméně v uvedeném spatřuje deficit zjištění skutkového stavu v řízení před žalovaným. Soud v tomto směru nijak nezpochybňuje odkaz žalovaného na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 8. 2004 ve věci sp. zn. 6 Azs 85/2004 týkající se diskriminace osoby ruské národnosti v Kazachstánu, nicméně rozsudek starý dvacet let nemůže být bez dalšího vodítkem pro posuzování případné diskriminace žalobkyně v Kazachstánu, a to zejména v situaci, kdy žalobkyně projevila nesouhlas s politikou Ruské federace ve vztahu k Ukrajině (tyto skutečnosti musí být dány do vzájemné souvislosti i s postojem Kazachstánu k předmětnému konfliktu).

27. Soud aktuálně nespatřuje důvody pro udělení mezinárodní ochrany v tom, že žalobkyně je žena a v obavách z opakování bezpečností situace v lednu 2022 v souvislosti s demonstracemi proti kazašské vládě.
28. V případě možné diskriminace z důvodů pohlaví žalobkyně neshledal soud důvody pro udělení mezinárodní ochrany. Obavy žalobkyně vyjádřené v žalobě i v pohovoru nesvědčí o systémové diskriminaci žen, ačkoliv soud chápe, že postavení žen v zemi jejího původu může být složité. Ze skutkových zjištění žalovaného nevyplývá, že by v Kazachstánu existovala státem tolerovaná, schvalovaná a podporovaná nerovnost pohlaví, jakkoliv soud nezpochybňuje, že žalobkyně mohla např. v zaměstnání vnímat preferenci jejího mužského kolegy. Své důvody k nedostatečnému přístupu na pracovní trh ale vztahovala především ke své účasti na demonstraci na podporu Ukrajiny a ke svému etnickému původu. Soud souhlasí se žalovaným v tom, že žalobkyně mohla studovat, mohla pracovat a žila v centrální metropoli Kazachstánu, přičemž diskriminace na základě pohlaví byla zjištěna především v okrajových oblastech na venkově země. Přesto žalovaný neopomene v dalším řízení zohlednit i skutečnosti stran postavení žen v Kazachstánu ve spojení s etnickou příslušností žalobkyně při hodnocení možného pronásledování na kumulativním základě.
29. Pokud jde o opakování protestů z ledna 2022 soud, stejně jako žalovaný, nezpochybňuje, že jejich konání znamenalo významný zásah do běžného života společnosti, jehož řešení bylo předmětem mezinárodní kritiky, nicméně od té doby se obdobná situace neopakovala a ze všech zpráv o zemi původu nevyplývá, že by hrozilo jejich opakování. Je pravdou, že žalobkyně opustila Kazachstán krátce po těchto událostech, tudíž mohla pociťovat obavy z možného opakování krátce po těchto událostech, ale s ohledem na prospektivní charakter řízení o mezinárodní ochraně lze konstatovat, že se tato její obava její jako lichá a nepředstavuje důvod pro udělení mezinárodní ochrany z žádného ze zákonem předpokládaných důvodů.”
30. Otázky zdravotního stavu žalobkyně posoudí žalovaný opětovně na základě aktuálních informací.

IV. Závěr a náklady řízení

31. Krajský soud z výše uvedených důvodů dospěl k závěru, že žalobou napadené rozhodnutí spočívá na nedostatečně zjištěném skutkovém stavu a soud ho proto zrušil dle § 7 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Žalovaný je v dalším řízení vázán právním názorem zdejšího soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
32. O nákladech řízení soud rozhodl dle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci měla plný úspěch ve věci žalobkyně, proto má právo na náhradu nákladů řízení, které soud zjistil z obsahu soudního spisu a které představují poštovné. Naopak procesně neúspěšný žalovaný právo na náhradu nákladů řízení nemá.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o ní musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen,

který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno, 31. května 2024

Petr Sedlák v. r.
samosoudce